

SSP STUPIO NA SNAGU 1. SEPTEMBRA 2013. GODINE

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa EU stupio je na snagu 1. septembra 2013. godine. Toga dana prestala je primena Prelaznog sporazuma o trgovini, a rokovi koji su počeli da teku sa početkom primene Prelaznog sporazuma od 1. januara 2009. nastaviće bez prekida da teku i nakon prestanka njegovog važenja.

Srbija i EU su 1. januara 2013. godine ušle u petu godinu primene PS. Taj period je praćen stalnim rastom obima trgovine između Srbije i EU, sa izuzetkom 2009. godine, zbog ekonomske krize.

Zaključivanjem SSP Srbija je privredi obezbedila bescarinski pristup tržištu od pola milijarde potrošača na ugovornoj osnovi, sa manjim izuzecima. Sa druge strane, Srbija se obavezala da fazno u roku do 1. januara 2014. godine ukine carine na industrijsku robu kao i carine za oko 75-80% poljoprivrednih proizvoda poreklom iz EU prema ugovorenoj dinamici.

Sporazumom su ukinute sve carine, količinska ograničenja, kao i mere sa istim dejstvom na uvoz industrijskih i poljoprivrednih proizvoda iz Srbije u EU i zabranjena je fiskalna diskriminacija proizvoda iz Srbije na tržištu EU. Od ovakvog režima razmene odstupa se samo u slučaju jednog broja poljoprivrednih proizvoda poput šećera, junetine, vina, ribe.

Utvrđena je godišnja, bescarinska kvota od 180.000 tona za šećer, preferencijalna kvota od 8.700 tona za junetinu i bescarinske kvote za pastrmku i šaran od 15 tona, odnosno 60 tona. Takođe je obezbeđena i bescarinska kvota za izvoz vina u EU od 63.000 hektolitara godišnje.

Ugovorne strane mogu postići dogovor o dodatnoj uzajamnoj liberalizaciji na osnovu klauzule o reviziji u članu 31 SSP ukoliko smatraju da za to postoji uzajamni interes.

Sa druge strane, Srbija je preuzela obavezu da ukine sve carine, količinska ograničenja, kao i mere sa istim dejstvom na uvoz u Srbiju robe iz Evropske unije, kao i da ukine postojeće i ne uvodi nove mere fiskalne diskriminacije robe poreklom iz EU na svom tržištu.

Poljoprivredni proizvodi su podeljeni u četiri grupe proizvoda i posebno pregovarani u domenu primarnih poljoprivrednih proizvoda, prerađenih poljoprivrednih proizvoda, ribe i ribljih proizvoda i vina i alkoholnih pića.

Zbog velikog strateškog značaja, u slučaju poljoprivrednih proizvoda uvedena je i kategorija posebno osetljivih proizvoda za koje se uopšte ne predviđa liberalizacija ili ne u potpunosti. U ovu kategoriju proizvoda spadaju paradajz, slatka paprika, šljive, jabuke, određeni mlečni proizvodi, meso i mesni proizvodi, duvan itd. Za ove proizvode će i nakon 1. januara 2014. ostati određeni stepen carinske zaštite.

Srbija i EU su ovim sporazumom jedna drugoj dale neograničen tranzit kopnenim putem preko teritorije druge strane do odredišta u nekoj trećoj državi. Za Srbiju je ovo od posebnog značaja budući da ovakva pogodnost omogućava neograničen pristup teritoriji Rusije-Belorusije-Kazahstana sa kojima Srbija ima sporazume o slobodnoj trgovini. Korišćenje ovih sporazuma bi bilo drastično otežano ako bi Srbija morala da traži dozvole za prelaz preko teritorije članica EU. Isto važi i za trgovinu Srbije sa Turskom i Švajcarskom.

U cilju sprovođenja Prelaznog sporazuma, doneto je nekoliko bitnih zakona među kojima se po značaju ističu Zakon o zaštiti konkurencije, Zakon o kontroli državne pomoći, Zakon o posebnim

ovlašćenjima radi efikasne zaštite prava intelektualne svojine, Carinski zakon, Zakon o spoljnotrgovinskom poslovanju, Zakon o žigovima, Zakon o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna i Zakon o zaštiti topografija integrisanih kola i Zakon o autorskom i srodnim pravima.

Vlada RS je početkom 2013. godine usvojila Nacionalni program usvajanja pravnih tekovina EU (NPAA) za period 2013-2016. NPAA predstavlja nastavak aktivnosti usklađivanja sadržanih u NPI. NPAA za 2013. godinu predviđa usvajanje 337 propisa od čega 65 zakona.

Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (član 63, tačka 2), predviđen je rok od četiri godine za izmene Zakona o poljoprivrednom zemljištu, kojim bi se stranim građanima i kompanijama omogućilo pravo svojine na nepokretnosti, uključujući poljoprivredno zemljište. Taj rok je počeo da teče 1. septembra.

Naša strana će zatražiti da se ta obaveza primenjuje osam godina po ulasku Srbije u EU.

Ukoliko EU ne bude zainteresovana za reviziju SSP, naša zemlja će biti nepovoljnijoj poziciji u odnosu na druge države, članice EU, s obzirom na to da bi se već 2017. suočila sa kupcima iz Evrope. To je loša vest za nas jer je Srbija jedina država koja će, ukoliko Brisel ne pristane na reviziju dogovora postignutog 2008. godine, svoje zemljište prodavati strancima pre ulaska u EU.